

JUHLAJULKAISU

**SUOMALAINEN
LAKIMIESYHDISTYS**

1898 · 22/10 · 1948

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

TOIMITUSKUNTA:

AARNE REKOLA

V. MERIKOSKI

TAUNO TIRKKONEN

ILMARI MELANDER

TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY - VAMMALA 1948

ISSN 0356-7222

ISBN 978-951-855-702-2 (PDF)

Bertil Sjöström

1879—1945

Professori Bertil Sjöströmin elämän ulkonainen kulku tarjoaa kuvan määrätietoisesta valmistautumisesta ennakolta asetettuun elämäntehtävään ja tämän elämäntehtävän uskollisesta täyttämisestä. Tultuaan v. 1898 ylioppilaaksi Bertil Sjöström suoritti ensin filosofian kandidaatintutkinnon ja sitten, v. 1907, molempien oikeuksien kandidaatintutkinnon. Ulkomailla suoritettujen perusteellisten opintojen jälkeen hän v. 1916 julkaisi väitöskirjansa »Om tredskodom enligt finsk och svensk civilprocessrätt» ja tuli jo seuraavana vuonna prosessioikeuden dosentiksi Helsingin yliopistoon. Sitten kun hän v. 1925 oli julkisuuteen toimittanut teoksensa »Om formell processledning vid underrätt i vanliga tviste- och brottmål enligt finsk rätt», hänet samana vuonna nimitettiin prosessioikeuden professoriksi Helsingin yliopistoon. Tässä toimessa hän oli yhtämittaisesti elämänsä loppuun asti.

Prosessioikeudellisen tutkimuksen menestyksellinen harjoittaminen edellyttää epäilemättä, että asianomaisella tutkijalla on hyvä käytännöllinen arvostelukyky ja riittävä juridinen kokemus. Nämä molemmat edellytykset Bertil Sjöström erinomaisesti täytti: Hän omasi luontaisen lakimiesvaiston, jota tehokkaasti tukivat ja kehittivät ne arvokkaat käytännölliset kokemukset, jotka hän oli saanut toimiessaan tuomarina hovioikeudessa, apujäsenenä korkeimmassa oikeudessa ja jäsenenä lainvalmistelukunnassa. Ja niinpä voidaankin professori Sjöströmin prosessioikeudellisesta tuotannosta varauksitta lausua, että se oli harvinaisen täyspainoista edustaen meikäläisen prosessioikeudellisen kirjallisuuden korkeinta tasoa. Luonteenomaista tälle tuotannolle oli — kuten on sattuvasti huomautettu — pyrkimys selvyyteen, lyhytsanaisuuteen ja käytännöllisiin tuloksiin.

Bertil Sjöströmin tieteellinen pätevyys yhtyneenä hyvään käytännölliseen *judiciumiin* olisi varmasti taannut hänelle arvovaltaisen aseman monella käytännöllisenkin oikeuselämän alalla.

Tiede ja yliopiston opettajan ura muodostivat Bertil Sjöströmin elämäntyön keskeisimmän sisällyksen. Mutta sen ohessa hän joutui käyttämään tietojaan ja taitojaan muillakin tahoilla. Niinpä hänen apuaan tarvittiin lainvalmistelussa vielä hänen professoriksi tulonsa jälkeen. Erityisesti on syytä palauttaa mieleen, että professori Sjöström yhdessä presidentti Söderholmin ja professori Granfeltin kanssa kuului siihen komiteaan, jonka työn tuloksena ilmestyi vuoden 1918 ehdotus oikeudenkäyntilaitoksen uudistamiseksi. Niin ikään hän oli yksi niistä asiantuntijoista, joiden tehtävänä oli lainvalmistelukunnan laatiman, v. 1937 ilmestyneen oikeudenkäyntilaitoksen uudistusehdotuksen tarkastaminen. Lisäksi professori Sjöström joutui vuosien mittaan valmistelemaan eräitä oikeudenkäyntilaitoksemme osittaisparannuksia.

Vaikka Bertil Sjöström etupäässä ja ensisijaisesti oli prosessualisti, hänen tieteelliset harrastuksensa joutuivat kuitenkin liikkumaan muillakin lainopin aloilla. Nimenomaan tekijänoikeuslainsäädäntö oli hänen sydäntään lähellä. Hän kuuluiikin pitkäaikaisena ja aloiterikkaana jäsenenä tekijänoikeuslain tarkastamista varten asetettuun pohjoismaiseen komiteaan. Myös rikoksenteijäin luovuttamista koskevaan — rikos- ja rikosprosessioikeuden rajamailla olevaan — lainsäädäntöön hän oli erityisesti perehtynyt mm. osallistuen maamme puolesta niihin neuvotteluihin, jotka aikanaan johtivat rikoksenteijäin luovuttamista koskevaan suomalais-saksalaiseen sopimukseen. Tämän oikeusalan erikoiskysymyksiä hän niin ikään selvitteli kahdessa painosta julkaistussa vieraskielisessä kongressialustuksessaan.

Professori Sjöström joutui elämänsä aikana nauttimaan laajojen tiedemies- ja lakimiespiirien jakamatonta arvontantoa ja kunnioitusta. Hänen lähimmät virkatoverinsa — lainopillisen tiedekunnan opettajat — valitsivat hänet aluksi tiedekunnan varadekaaniksi ja myöhemmin, v. 1936, dekaaniksi. Heikentynyt terveys pakotti hänet kuitenkin eroamaan tästä luottamustehtävästä. Pohjoismaisen yhteistyön innokkaana kannattajana Bertil Sjöström toimi pitkäaikaisena jäsenenä pohjoismaisten lakimieskokousten suomalaisessa johtokunnassa. Yleisenä tunnustuksena hänen

tiedemiesansioistaan mainittakoon hänen jäsenyytensä Suomalaisessa tiedeakatemiassa.

Erityisen lähellä professori Sjöström oli Suomalaista Lakimiesyhdistystä ja sen jäseniä. Hän toimi usean vuoden ajan tämän yhdistyksen puheenjohtajana. Samalla hän aktiivisesti tuki yhdistyksemme pyrkimyksiä esitelmöitsijänä kokouksissa ja kirjoituksillaan Lakimies-lehdessä. Terveytensä parhaina päivinä hän olikin innokkaasti mukana kaikessa Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen toiminnassa ja otti koko sydäimestään osaa seuran iloihin ja suruihin.

Edellä on pyritty lyhyesti kuvaamaan Bertil Sjöströmin elämän ulkoisia puitteita. Vastausta vaille on kuitenkin jäänyt se kysymys, mikä oli Bertil Sjöströmissä olennaisinta, persoonallisinta. Siinä suhteessa rohkenisin lausua, että hänen persoonallisuudelleen oli leimaa antavana se, että hänessä olivat yhtyneinä tiedemies ja taiteilija. Tästä tosiasiasta aiheutui, että Bertil Sjöström oli juuri se omalaatuinen persoonallisuus, jollaiseksi me aivan vaistomaisesti hänet tunsimme. Bertil Sjöströmin taiteellinen lahjakkuus — piirre, joka varmaan oli äidinpuoleista perintöä — ilmeni silmiinpistävimmän musiikin alalla: Hän oli aikansa YL:n tunnetuimpia solisteja ja vielä elämänsä loppupuolella hän toimi Vanhan YL:n innokkaana puheenjohtajana. Niinäkin vuosina, jolloin hän Saksassa valmisteli väitöskirjaansa, hän samalla menestyksellisesti harjoitti lauluopintoja.

Me Bertil Sjöströmin lakimiestoverit tulemme aina muistelemaan häntä sellaisena kuin hän oli elämänsä parhaina päivinä. Hänen omalaatuinen rikas persoonallisuutensa, hänen huumorintajuntansa ja hyvä toveruutensa, hänen tunnollisuutensa ja vaatimattomuutensa tulevat säilymään kiitollisessa muistossamme.

Tauno Tirkkonen.